

Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfik
Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik

Erngup nukinganik misissueqqaarnerit
pillugit nassuiaat

Siulequt

Matumuuna Naalackersuisut erngup nukinganik
misissueqqaarnerit pillugit nassuiaataat
saqqummiunneqarpoq.

Ukiuni kingullerni erngup nukinganik
misissueqqaarnermut aningaasaliissutaasartut
iluatinnaateqartut paasinarsisimavoq, tassami erngup
nukinganik isumalluutissatut toqqarneqartuni
misissueqqaarnerit ingerlajuarsinnaanerat
ajornarunnaarsissimavaat.

Erngup nukinganik misissueqqaarnerit erngup nukinganik innaallagissiorfiliornissamut
pingaaruteqarluinnarput, taamatullu erngup nukinganik innaallagissiorfiliortoqassanersoq pillugu
paasisutissanik naammattunik tunngaveqarluni aalajangiinissamut pingaaruteqarluinnarlutik.
Misissueqqaarnerit taamaalillutik ukiuni kingulliunerusuni erngup nukinganik
innaallagissiorfiliornissamut aningaasaliisarnernik ajornarunnaarsitsisimapput.

Paasisimasani tunngaveqarluta aalajangiisarnissamik kissaateqarnitta aamma kingunerisaanik,
assersuutigalugu Paamiut eqqaanni erngup nukinganik innaallagissiorfiliorniarata
aalajangersimavugut. Paamiut eqqaanni erngup nukinganik innaallagissiorfimmik sananissaq
aningaasaqarnikkut imminut akilersinnaangitsoq misissuinerni paasineqarpoq.

Misissueqqaarnerit aqutigalugit erngup nukinganik isumalluutiniq nutaanik paasiniaanissaq
Naalackersuisunit aallunneqarpoq. Aatsaat taamaaliornikkut paasisaqarfiulluutiniq
tunngaveqarluta erngup nukinganik innaallagissiorfinnik amerlisaanerput ingerlateqqissinnaavarput.

Naalackersuisut isumaat malillugu misissueqqaarnissat tulluuttut Asiaq-p aamma Nukissiorfiit
akornanni sapinngisaq tamaat suleqatigiinnikkut ingerlanneqartariaqarput. Nukissiorfiit erngup
nukinganik isumalluutiniq misissueqqaarnissamut Asiaq-mut suliakkiisarput. Taamaalilluni Asiaq-p
pisariaqartitsiviunerpaasuni misissueqqaarnissaa qulakkeerneqartarpoq. Kiisalu piginnaaneqarfiit,
Asiaq-p ukiut amerlasuut ingerlanerini erngup nukinganik misissueqqaarnermi annertusarsimasaasa
Asiaq-mi pigiinnarneqarnissaat ineriartortinneqarnissaallu qulakkeerneqartarpoq.

Erseqqissarneqassaaq ikummatissanik nunap iluaneersunik tikisitsisarnitta annikillisarneqarnera
ingerlatiinnarniarlugu erngup nukinganik innaallagissiorfinnik amerlisaanissaq pingaaruteqarmat.
Erngup nukinganik innaallagissiorfiit CO₂-mik aniatitsinitsinnik annikillisaaniarnermi sakkussat
pitsaanersaraat. Aammalu uuliamik atuinerup annikillisinneqarnerani pilersuinitta isumannaassusia
annertusitissavarput, tamatumalu peqatigisaanik akiliisinnaanitta oqimaaqatigiinnera
nukittortissallutigu.

Naggasiutigalugu neriuppunga, ukiuni kingullerni erngup nukinganik isumalluutiniq
misissueqqaarnissamut millionilikkaat aningaasanut inatsimmi immikkoortinneqartarsimasut
iluqaqtissartaannik atuartussaq paasitinneqarumaartoq.

Atuarluarina,
Jens B. Frederiksen,
Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalackersuisoq,

2010-mi ukiakkut ataatsimiinseq

Imai

1	<i>Eqikkaaneq</i>	5
1.1	Inassuteqaat	5
2	<i>Baggrund</i>	7
	<i>Tunuliaqutaq</i>	7
3	<i>Erngup nukinganik misissueqqaarnermi suliat ingerlasarnerat</i>	9
3.1	Misissueqqaarnerit immikkoortui	9
3.2	Misissueqqaarnerit assigiinngitsut	11
3.3	Paasissutissat immikkoortiterneqartarnerat	13
3.4	Misissueqqaarnerit naammassineqarnerini suliat ingerlasarneri	13
	<i>2010 tikillugu erngup nukinganik misissueqqaarnerit taakkulu inernerit</i>	14
3.5	2006-imiit 2009-mut aningaasaliissutit	15
3.6	2006-imiit 2009-mut Nukissiorfiit aningaasaliissutaat	15
3.6.1	Erngup nukinganik misissueqqaarnerit, 2006-2009	16
3.7	2006-imiit 2009-mut Asiamut aningaasaliissutit	17
3.7.1	Nukissiorfiit sullillugit erngup nukinganik misissueqqaarnerit	18
3.7.2	Aningaasaliissuteqarnermi angusat	18
4	<i>2010-imi siunissamilu erngup nukinganik misissueqqaarnissat</i>	21
5	<i>Inatsit</i>	23
5.1	Erngup nukinganik isumalluutininik atuinerit maleruagassiorneqarnerat	23
5.2	Asiap siunertaasa maleruagassiorneqarnerat	23
5.3	Nukissiorfiit siunertaasa maleruagassiorneqarnerat	23
6	<i>Inassuteqaatit</i>	25
	<i>Ilanngussaq 2, 2006-imiit 2009-mut Nukissiorfiit misissueqqaarneri</i>	30

1 Eqikkaaneq

Aningaasanut inatsimmi nassuiarneqartut 'Kalaallit Nunaanni erngup nukinganik innaallagissiorfiit amerlisarnissaannut aalajangiinissamut tunngavissioinissaq' misissueqqaarni siunertaavoq.

Inatsisartut 2010-imut Aningaasanut inatsimmi aalajangerput, erngup nukiga siunnerfigalugu nukissiuutinik ataavartunik ineriartortitseqqinnissaq tapersorsorumallugu 10 mio. koruunik immikkoortitsiniarlutik. Taamatuttaaq missingersuutitigut aningaasaliissutitigullu ajornartinnagu misissueqqaarnissamut suliniarnerup ingerlaannarnissaa siunissami aamma anguniarneqassaaq.

Silap pissusaa pillugu isumaqatiginninniarnit naammasseqqammersut, aammalu silap pissusaa pillugu anguniagassat, 2013-imiit atuuttussat eqqarsaatigalugit, erngup nukinganik ineriartortitsinerup annertuumik pingaaruteqarneranik isummertarnitta ingerlatiinnarnissaa pingaaruteqartorujussuuvoq. Minnerunngitsumik silap pissusaa aammalu aningaasaqarnikkut immitsinnut nammassinnaalernissap angunissaa eqqarsaatigalugu ikummatissanik nunap iluaneersunik pinngitsuuisinnaanerup annikillisinnaasanut tunngatillugu.

Kalaallit Nunaata 1993-imiilli erngup nukinganik innaallagissiorfinnik annertusaanermut nunap tunisaasa ataatsimut nalingannit (BNP) 1 procent atorsimavai. 2006-imiit 2009-mut ukiuni aningaasaliiffiusuni erngup nukinganik innaallagissiorfiit sisamat Tasiilami, Qorlortorsuarimi, Sisimiuni aallartinneqartussanngorlugit sananeqarsimapput, kiisalu Utoqqarmiut Kangerluarsunnguami/Nuummi alliliisoqarsimalluni.

Ilaatigut Paamiut eqqaanni isumalluutinik atorluaanissaq eqqartorneqarsimavoq, taannali tunuartinneqarpoq, aningaasaqarnikkut imminut akilersinnaasut isumaqarfigineqanngimmat.

2010-miit 2013-imut ukiuni aningaasaliiffiusuni erngup nukinganik innaallagissiorfiit tallimassaata Ilulissani 2013-imi ingerlalersussatut pilersaarutigineqartup sananeqarnissaa politikikkut aalajangiiffineqarpoq. Kiisalu Maniitsumi aluminiumik aatsiteriviliornissaq, sananeqartussatut ilimanaateqartoq oqaluserineqarpoq. Taakku saniatigut isumalluutit atorneqalinngitsut arlallit, kingusinnerusukkat atorneqalersinnaasut piupput.

1.1 Inassuteqaat

Erngup nukinganik misissueqqaarnenik suliaqarnerit, aningaasanut inatsimmi pisariaqartunik aningaasaliissutinik peqarsimatillugu, ukiuni tulliuuttuni ingerlaannarnissaat inassutigineqarpoq. Aningaasaliisarnerit erngup nukinganik isumalluutinik misissueqqaarnenut, kingusinnerusukkat erngup nukinganik innaallagissiorfinnik, inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut imminnut akilersinnaasunik sanaartormik kinguneqartartunik inerneqartarsimanerat tamatumunnga tunngavigineqarpoq.

Kiisalu aningaasanut inatsimmi erngup nukinganik misissueqqaarnenut aningaasaliisarnerit suliffissuarnut atugassatut siunertanut isumalluutit aallaaviatigut atorneqannginnissaat inassutigineqarpoq.

2 Baggrund

Tunuliaqutaq

2010-mut aningaasanut inatsimmi kontomut 73.95.02 Erngup nukinganik misissueqqaarnerit, nassuiaatitaani allassimavoq, 2010-p aallartinnerani erngup nukinganik misissueqqaarneq pillugu nassuiaammik suliaqartoqassasoq. Siunissami erngup nukinganik misissueqqaarnernut aningaasaliissutaasartussat naleqqunnerpaamik atorneqarnissaat qulakkeerniarlugu aalajangerneqarpoq, siornatigut aningaasaliissutaasarsimasut inerneru saqqummiunniarlugit, kiisalu siunissami isumalluutissat atorneqartarnissaat pitsanngorsaaviginiarlugu nassuiaasiortoqassasoq. Tassungalu ilanngullugu aningaasaliissutaasartut siunertanut naleqquttumik inerneqartarsimanersut nassuiarneqassaaq.

Erngup nukinganik misissueqqaarnerit Kalaallit Nunaanni erngup nukinganik innaallagissiorfiit ilaartorneqarnissaannut aalajangiinissamut tunngavissiorinissamut iluaqutaasarpud.

Kalaallit Nunaata 1993-imiilli erngup nukinganik innaallagissiorfinnik annertusaanermut nunap tunisaasa ataatsimut nalingannit (BNP) 1 procent atorsimavai. Tamatuma kingunerisaanik ullumikkut erngup nukinganik innaallagissiorfiit sisamat Tasiilami, Qorlortorsuarmi, Sisimiuni sananeqarsimappud, kiisalu Utoqqarmiut Kangerluarsunnguami/Nummi innaallagissiorfik sananeqarluni kingusinnerusukkut allineqarpoq. Taakku saniatigut Ilulissat eqqaanni erngup nukinganik innaallagissiorfiit tallimassa atorneqarpoq, 2013-imi ingerlatinneqalertussat pilersaarutigineqarluni. Aamma Maniitsumi aluminiumik aatsiteriviliortoqassappat suliffissuarmut erngup nukinganik innaallagissiorfimmik sanasoqarsinnaanera oqaluuserineqarpoq. Taakku saniatigut isumalluutit atorneqalinngitsut arlallit, kingusinnerusukkut atorneqalersinnaasut piupput.

Nassuiaammi matumani aningaasaliissutit 2006-imiit 2009-mut erngup nukinganik misissueqqaarnernut atorneqartarsimasut sunniutaat nassuiarneqassappud. Erseqqissarneqassaaq misissueqqaarnernut aningaasaliissutinut Asiap uuttortaasarfii pioreersut ilaatinneqanngimmata, kisiannili Asiap ingerlatsineranut aningaasaliissutitigut aningaasaliiffigineqartarlutik.

Nukissiorfiit imermut uuttortaaveqarfiisa arfineq pingasuusut aammalu sikunut anorimullu uuttortaaveqarfiisa marluk ingerlanneqarnerat, Nukissiorfiit ingerlatsineranut aningaasaliissutaannit/misissueqqaarnissamut aningaasaliissutaannit aningaasalersorneqarput. Nukissiorfiit imermut uuttortaaveqarfiinit arfineq pingasuusunit arfinillit suliffissuarnut siunertaqartumik periarfissaqalernissamut ikkussugaappud. Asiaq uuttortaaveqarfinni tamaginni sullissisuuvoq aammalu satellit-ikkoortillugu paasissutissanik suliarineqanngitsunik aallertarluni.

2010-imut aningaasanut inatsimmi kiisalu ukiunut missingersuusiorfiusunut 2013 tikillugu missingersuutini, misissueqqaarnissanut aningaasaliissutit ukiunut siuliinut naleqqiullugit qaffanneqangaatsiarsimappud. Tamatumunnga Naalakkersuisut suliaasaqarfimmik pingaarnertitsilernissamik kissaateqarnerat pissutaavoq. Aningaasaliissutinik qaffaanerit Nukissiorfinnut ingerlatsineranut aningaasaliissutit appartinneqarsinnaasimanerisigut, taamaalillunilu Nunap karsiani aningaasanik erngup nukinganik misissueqqaarnernut aningaasassaqalernikkut ajornarunnaarsinneqarput.

Inatsisiliorneq eqqarsaatigalugu 'erngup nukingata innaallagissiornermut atorneqartarnera' pillugu Inatsisartut inatsisaanni 2009-meersumi allassimavoq, 'Namminersorlutik Oqartussat erngup

nukinganik misissueqqaarnermi erngullu nukinganik isumalluutininik atuinermi kisermaassisinnaatitaasut' (Kap.2 § 3)¹.

Kiisalu maleruagassat toqqaannanngitsumik toqqaannartumillu Asiamut Nukissiorfinnullu maleruagassiorfiusut innersuunneqarput. Misissueqqaarnerit pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 18-imi, 28. oktober 1993-imeersumi allassimavoq, Asiap isumalluutit uumaatsut, soorlu erngup nukinganik isumalluutit misissuiffigissallugit pingaarnertut siunertarigaa. Nukissiorfiit ilaatigut nukimmik pilersuineq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 16, 1997-imi novembarimeersoq naapertorlugu nukimmik pilersuinermit pisussaaffilerneqarput. Atuisut innaallagissamik, imermik ilaatigullu kiassarnermik pilersussallugit Nukissiorfiit pingaarnertut siunertaraat. Taamatut atuuffinnik agguataarinermi Nukissiorfiit Asiamit sullinneqartutut inissinneqarsimavoq, tassanilu Nukissiorfiit, aningaasanut inatsit aqqutigalugu erngup nukinganik misissueqqaarnerit aningaasaliissutigineqartut atorlugit erngup nukinganik misissueqqaarnerinik pisisarput.

Nassuiaammut naggasiut erngup nukinganik misissueqqaarnerit aningaasaliissutit ilaatigut illoqarfinnut qanittuni suliffissuarnullu erngup nukinganik isumalluutit tulleriaarneqarnissaannut innersuussutinik imaqassaaq.

¹ Erngup nukingata innaallagissiornermit atorneqartarnera pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 1. december 2009-imeersoq

3 Erngup nukinganik misissueqqaarnermi suliat ingerlasarnerat

Nukissiorfiit aamma Asiaq akuttunngitsumik erngup nukinganik misissueqqaarnerit suut ingerlanneqarnissaannut innersuussuteqartarput. Innersuussuteqarnermi suliassaqrarfiup iluani paasissutissat ilisimasallu ukiorpassuarni katersorneqarsimasut tunngavigineqartarput.

Erngup nukinganik isumalluutit suut misissuiffigineqassanersut pillugit aalajangiisoqaraangat, pilersaarusiugassat aalajangersarneqartarput. Erngup nukinganik misissueqqaarnerit ingerlanerini pilersaarusionerimi immikkoortut assigiinngitsut ilaatinneqartarput, tak. imm. 3.1-imi takussutissiaq. Misissueqqaarnermi siusinnerusukkut pisimasuni misilittakkat, ilaatigut 'Kalaallit Nunaanni erngup nukinganik isumalluutit'-ni (Nukissiorfiit, 2005), kiisalu teknologiimik ineriartortitsinerimi katersorneqarsimasut misissueqqaarnerit pilersaarusionerit arlaanniit aallartissanersut pillugu aalajangiiniarnermi ilaatinneqartarput.

Misissueqqaarnernut uuttortaavimmi sila ingerlasussanillu piareersaaneq aqutsinerlu apeqqutaasarmata, misissueqqaarnerit ukiumut tulliuuttumut kinguartinneqarnissaat pisariaqarsinnaavoq. Piffissami pilersaaruteqarfiusumi silarlunnera imaluunniit qulimiguulimmik atuinnissamut periarfissaqartoqannginnera pissutigalugu misissueqqaarnermik pilersaarutigineqartumik taamaatitsisoqarsinnaavoq. Misissueqqaarnerit ukiumi aalajangersimasumi pilersaarutigineqartut ataasiakkaat ukiup tullianut nuunneqartariaqarsimapput.

3.1 Misissueqqaarnerit immikkoortui

Erngup nukinganik isumalluutit ilisimaneqartut arlallit takussutissiami 'Kalaallit Nunaanni erngup nukinganik isumalluutit' (Nukissiorfiit, 2005) nassuarneqarput. Takussutissiaq taanna 1970-ikkunnili saqqummiunneqarpoq, tamatumalu kingorna ingerlaavartumik iluarsineqartarsimalluni. Kingulleq 2005-imi saqqummiunneqarpoq. Tassani isumalluutit ataasiakkaat angissusiat, isumalluutinilu ataasiakkaani misissueqqaarnerit killiffiat pillugu paasissutissat nassaarineqarsinnaapput.

Erngup nukinganik innaallagissiorfiup aallartinnissaata tungaanut, erngup nukinganik misissueqqaarnermi pilersaarusionerit arfineq pingasunik immikkoortullit ingerlanneqaaqartarput. Misissueqqaarnermi paasissutissat paasiniagassallu assigiinngitsut, immikkoortuni assigiinngitsuni atugassatut katersorneqartarput. Erngup isumalluutaasup annertussusiannik (imeq pillugu paasissutissat) naammattumik qulakkeerinissaq piffissamik atuffiunerpaasarpoq. Suliassat nunap assinganut nalunaarsorlugit suussusersiorneqarnerinut aammalu erngup nukinganik isumalluutinik, titartaganngorlugit pilersaarutini atugassiinissamullu siunnersuutini atuuttussanngortinneqarsimasunik alapernaarsuinermit agguarneqartarput. Taanna akuerineqaraangat, neqerooruteqartitsinissamut najoqqutassat, neqeroorutinut entreprenørinit tiguneqartussanut tunngaviliisussat sularineqartarput. Neqeroorummik toqqaasoqaraangat, entreprenøri pingaaneq pineqartoq, suliassamut siunnersuummik aammalu suliassamut pilersaarummik pingaarnermik suliqartarpoq. Immikkoortut matuma kinguliani nassuarneqarput:

Takussutissiaq 1 Pilersaarusionerimi immikkoortulersuineq

Immi kkoortuq	Pilersaarusionerimi immikkoortut	Imermut tunngatillugu paasissutissat	Nunap assingi najoqqutassat	Nunami teknikkimut tunngasunik misissuinerit	Allat

1	Nunap assingi atorlugit sumiiffissiuineq Immikkoortumi tassani nunap assingi atorlugit isumalluutaalersinnaasut misissorneqassapput	Soqanngilaq		Soqanngilaq	
2	Alapernaarsuineq Sumiiffinnut ornigunneq + atuagarsorluni erngup pissusaanik naatsorsuinerit/naliliinerit	Atuagarsorluni naatsorsukkat aamma/imaluunniit missiliuinerit	Nunap assingi pioreersut	Soqanngilaq	Sumiiffik ornillugu kuuffissanik tasiliassanillu naliliineq
3	Titartaganngorlugu pilersaarut Ukiuni ikittuni uuttortaanerit titartaganngorlugit pilersaarusiorneqassapput. Taanna ilanngullugu erngup nukinganik innaallagissiorfiliortoqassapat, sanaartugassanut aningaasartuutissat naatsorsuutigineqartunut missingersuusiaq siulleq suliarineqassaaq.	Ukiuni ikittuni uuttortaanerit aamma/imaluunniit nunami uuttortaanerit tunngavigalugit naatsorsugaasimasinnaasut.	Nunap assingi pioreersut	Soqanngilaq	Sanaartugassanut missingersuutit
4	Pilersaarusiassamut siunnersuut Titartaganngorlugu pilersaarummiit imaqameruvoq, tassami sumiiffiup nunataa naliliiffigineqareemat. Immikkoortumi tassani aamma erngup nukinganik innaallagissiorfiup ingerlannissaanut missingersuusiortoqartarpoq.	Ukiut ikittut ingerlanerini uuttortakkat, nunap ataqatigiinneranut imaluunniit silasiormi paasisutissat tunngavigalugit malitassiat naatsorsuinerit paasisutissanik ilaqtartinneqartut.	Nunap assinga minnerpaamik 1:50.000-inik angissusilerneqartoq aamma silaannarmiit assilisat	Nunap sannaanik naliliinerit	Sanaartugassanut ingerlatsinissamullu missingersuutit
5	Aalajangiinissamut tunngavissiaq erngup nukinganik innaallagissiorfiliortoqassappat Ukiuni quliniit 25-nut imeq + nunap sanna pillugu paasisutissat tunngavigalugit suliarineqassapput. Politikkikkut aalajangiinissamut atatillugu atorneqassapput, aammalu aningaasartuutaasussanik iluanaarutaasussanik naliliinernik imaqassallutik.	Ukiuni quliniit 25-nut imeq pillugu paasisutissat, uuttortarneqartut naammassineqartullu.		Sanaartormissamut nunap sannaanik misissuineq	Sanaartormermut ingerlatsinermullu missingersuutit, kiisalu ingerlatsinissamut takusutissiorneq aamma aningaasartuutaasussanik iluanaarutaasussanik naliliineq. Misissueqqaamerit ilaannit nalunaarusiat aalajangiinissamut tunngavissiamut ilanngunneqassapput.
6	Neqeroortitsinissamut najoqqutassanik suliaqarneq		Nunap assingi immikkut suliat		Misissueqqaamerit ingerlanneqartut annertunersai pillugit nalunaarusiat neqeroortitsinermut najoqqutassanut ilanngunneqassapput.
7	Entreprenøri tamanik suliarinnittusaaq neqeroortitsinermut najoqqutassat				Misissueqqaamerit ingerlanneqartut annertunersai pillugit nalunaarusiat entreprenørip tamanik suliarinnittussap

	tunngavigalugit siunnersuusiussaaq				pilersaarusiaanut ilanngunneqassapput.
8	Entreprenøri tamanik suliarinnittussaq pilersaarummik pingaarnermik suliaqassaaq				Misissueqqaamerit ingerlanneqartut annertunersai pillugit nalunaarusiat entreprenørip tamanik suliarinnittussap pilersaarusiaanut ilanngunneqassapput.

Erngup nukinganik innaallagissiorfimmik sanasoqassanersoq pillugu politikkikkut inaarutaasumik aalajangiinissaq, immikkoortumi nr. 5-imi aalajangiinissamut tunngavissiaq tunngavigalugu Naalakkersuisunit isumagineqassaaq. Misissueqqaarnerit suut ingerlanneqassanersut pillugit aalajangiinissaq Nukissiorfinit isumagineqassaaq.

3.2 Misissueqqaarnerit assigiinngitsut

Erngup nukinganik isumalluutit tamakkiisumik paasisaqarfiginiarlugit misissueqqaarnernik assigiinngitsunik suliaqarsimanissaq pisariaqarpoq. Suliassat taakku Asiamit Nukissiorfinitillu, kiisalu suleqataasunit ingerlanneqartarput.

Misissueqqaarnerni assigiinngitsuni paasisat pilersaarusiassamut siunnersuummi, neqeroortitsinissamut najoqqutassani aamma aalajangiinissamut tunngavissiami ilanngunneqassapput.

Imeq pillugu paasissutissanik misissuinerit:

Imeq pillugu paasissutissanik misissuinerimi imeq sumiiffimmi atorneqarsinnaasoq qanoq annertutiginersoq aalajangersarneqassaaq. Taanna aalajangersarneqareerpat, nukik qanoq annertutigisoq tasermit pineqartumit pissarsiarineqartussatut naatsorsuutigineqarnersoq naatsorsorneqarsinnaavoq. Tatsit nunataallu, erngup nukinganik atuiffiusinnaasutut toqqarneqartut amerlanertigut” erngup nukinganik isumalluutit”-nik taaneqartarput.

Ukiuni 20-niit 25-nut imermik isumalluutit uuttortaanermi paasissutissat, ukiumut agguaqatigiisillugu isumalluutissatut naammattutut taaneqarsinnaasumik pissarsiaqarfiusinnaasutut naatsorsorneqarsimasut naammattutut isumaqarfigineqartarput. Nittaallat sialuillu nakkartartut annertussusaat aammalu sermip/sermersuup aannera apequtaallutik, ukiumiit ukiumut erngup annertussusaata annertuumik allanngorartarnera tamatumunnga pissutaavoq. Isumalluutit paasissutissat ukiuni quliniit 15-inut taamaallaat katersorneqarsimappata, nukissiornissaq pisuusaartitsinikkut naatsorsorneqarsinnaavoq, tamatumunngali immikkut ilisimasaqarnissaq pisariaqarpoq.

Sanaartornermi teknikkimut tunngasunik misissuinerit:

Sanaartornermi teknikkimut tunngasunik misissuinerimi, erngup nukinganik suliniutit sanaartornermi teknikkimut tunngassutillit eqqarsaatigalugit naammassineqarsinnaassanersut paasineqarnissaa siunertarineqarpoq. Misissuinerit nalinginnaasumik ingerlanneqartartut tassaasinnaapput sanaartorfissami attaveqaatinik, tasermit nunap iluani innaallagissiorfimmut sullulianik sapusiassallu inissaanni sananissamut periarfissat paasiniarneqarnissaat.

Nunami teknikkimut tunngasunik misissuinerit:

Sumiiffinni sanaartorfigineqartussani toqqaviliorfissani pissutsinik imaluunniit qaarsup pitsaassusianik nalilersuisinnaajumalluni, nunami teknikkimut tunngasunik misissuinerit ingerlanneqartarput.

Sermip aputillu pissusaannik misissuinerit:

Sermip sikullu pissusaannik misissuinerimi sumiiffinni tatsit sermersuarmit imernik kuuffigineqarfiini sermersuup siunissami allannguutigisinnaasai takussutissiorneqartarput. Tassalu misissuineri imeq naammattoq aammattaaq ukiut 50-iniit 100-nut pissarsiarineqarsinnaassanersoq pillugu paasiniaanissaq siunertarineqarpoq.

Sarfamut sakkortuumut aqqusersuutit inissiffissaannik misissuinerit:

Misissuinerit assersuutigalugu sermip anorillu sarfamut sakkortuumut aqqusersuutitut napparutinullu artorsartitsisinnaanerit paasiniarlugu sarfamut sakkortuumut aqqusersuutit misiligutissanik ikkussuilluni silap pissusaannik uuttortaanermut tunngasinnaapput.

Nunami qeriuannartumi misissuinerit:

Misissuinerit napparutinut toqqavissat inissiffissaannut immaqalu nunap iluatigut sulluliassap inissiffissaanut tunngasuusinnaapput.

Itsarnisarsiuut misissuineri:

Erngup nukinganik innaallagissiorfiup aallartinneqannginnerani Nunatta Katersugaasivia sanaartorfissami misissuissaq. Misissuineri itsarnitsat eriagissat sanaartornermit aseroneqannginnissaat siunertarineqartarpoq.

Tunisisarnissamut tunngavissanik misissuinerit:

Misissueqqaarnerni sumiiffimmi pineqartumi qaammaqutitut, innaallagissamut kiassarermullu nukissamik pilersuisinnaanerit periarfissat misissorneqartarput.

Aningaasaqarnermut tunngasunik misissuinerit:

Aningaasaqarnermut tunngasunik misissuinerimi erngup nukinganik innaallagissiorfiup sananeqarnera imminut akilersinnaanersoq aalajangersarneqartarpoq. Misissuineri taakkunani tunngavissat ilisimaneqanngitsut arlaqartarput. Tunngavissani pingaarnertit tassaasarput:

- Siunissami uuliamut akigititassat
- Maannakkut siunissamilu innaallagissiap tunineqarsinnaanerit periarfissat
- Sanaartornermut aningaasartuutit

Misissueqqaarnerni tunngavissat taakku akii aalajangersarneqartarput, aammalu tunngavissiat assigiinngitsut arlallit takussutissiorneqartarput, taakkunanilu siunissami akit ineriartornissaat assigiinngitsunik eqqoriaaffigineqartarput.

Aalajangiinissamut tunngaviusussat:

Aalajangiinissamut tunngaviusussat suliarineqartarnissaat misissueqqaarnermi inaarutaasumik suliarineqartarpoq aalajangiisuulluinnarlunilu. Tassani ilaapput misissuinerit ilai amerlasuut matuma siuliani nassuuarneqartut. Aalajangiinissamut tunngaviusussani paasinarsitinneqartarpoq erngup nukinganik innaallagissiorfik, misissueqqaarnerit ingerlanneqarsimasut tunngavigalugit aningaasaqarnikkut imminut akilersinnaassanersoq.

3.3 Paasissutissat immikkoortiterneqartarnerat

Erngup nukinganik innaallagissiorfiliornissamut misissueqqaarnerit ingerlanneqaraangata, paasissutissat assigiinngitsunik qaffasissusillit amerlasuut pissarsiarineqartarput. Matuma kinguliani paasissutissat assigiinngitsut arfinillit akornanniittut isiginiarneqarput:

- Piffissap sivisuup ingerlanerani imermik uuttortaavinnit, sermimik anorimillu uuttortaavinnit, silap pissusaanut uuttortaavinnit, immap ulittarneranut tinittarneranullu uuttortaavinnit paasissutissat taakkunanngalu paasissutissanut iluaqutissat, pingaartumik erngup kuunneranik uuttortaanerit ilanngunneqassallutik
- Nunap assingi digitaliusut portussutsinullu najoqqutassiat
- Paasissutissat uuttorneqarsimasut digitaliusut allat, assersuutigalugu itissusersionernit, sajuppillatsitsisarlungi uuttortaanerit tatsillu naqqinik misissuinerit
- Paasissutissat najoqqutassiorneqarsimasut, assersuutigalugu imermut paasissutissanut najoqqutassiat ingerlatsinermilu pisuusaartitsinerit
- Misissueqqaarnerit pillugit nalunaarusiat, sanaartornermi teknikkimut tunngasunut paasissutissat, avatangiisinik imermillu naliliinerit il.il. ilanngullugit.
- Nalunaarusiat suliniutissanut siunnersuutinik aalajangiinissamullu tunngavissianik ilaqartinneqartut

Piffissami sivisuumi imermut paasissutissat katersorneqartut matuma siuliani immikkoortiterneqarneri immikkut ittuupput, ukiuni amerlasuuni, nalinginnaasumik sivikinnerpaamik ukiuni qulini katersorneqarsimasuusaramik. Erngup isumalluutip angissusaata naammattumik qulakkeerlugu paasineqarnissaa pisariaqarpoq, taamaaliornikkut kukkusumik aningaasaliinissaq, assersuutigalugu isumalluutip imaarnissaa pinngitsoortinneqassammat. Imermut paasissutissat paasissutissatut nikerartutut nassuiarneqarsinnaapput, uuttortaanerit nutaat paasissutissat siornatigut katersorneqarsimasut nassuiarneqarnerannut sunniuteqarsinnaammata.

3.4 Misissueqqaarnerit naammassineqarnerini suliat ingerlasarneri

Misissueqqaarnerit aningaasaliissutit taamaallaat erngup nukinganik innaallagissiorfimmik sanasoqassappat, tamatumunnga aalajangiinissamut tunngavissiap suliarineqarnera ilanngullugu aningaasartuutitut matusissutissaapput.

Isumalluutit piukkunneqarpata, kingusinnerusukkat erngup nukinganik innaallagissiorfiliortoqassappat, neqeroortitsinissamut najoqqutassanik suliaqartoqassaaq. Sisimiuni Ilulissanilu sanaartugassanut neqeroortitsineq, sioqqutsisumik piukkunnartussarsioreernermi suliaassat ataatsimoortumik suliarineqartussanngorlugit ingerlanneqarpoq. Neqeroortitsinernut taakkununga aningaasanut inatsit aqutugalugu Nukissiorfiit neqeroortitsinissamut najoqqutassanik suliaqarnissamut aningaaliiffiqineqartarput. Neqeroortitsisoqareernerani suliaassap akissaa ilisimaneqalertarpoq, taamaalillunilu sanaartornissaq pillugu politikikkut inaarutaasumik aalajangiinissaq pisarluni.

2010 tikillugu erngup nukinganik misissueqqaanerit taakkulu inernerit

Kalaallit Nunaanni erngup nukinganik misissueqqaanerit siulliit 1974-imi aallartippat, taamanikkullu Kryolitselskabet Øresund A/S Nuup Kangerluata avannaatunginnguani uuttortaanernik aallartitsivoq. Tassani ISUA-ni (Nuup avannamut kangiani 150 km-it missaanniittumi saviminissaq) aatsitassarsiorfiliortoqassappat erngup nukinganik innaallagissamik pilersuinerit atuisinnaanermut periarfissat misissorneqarput. Kryolitselskabet Øresund A/S-ip misissueqqaarnini 1983 tikillugu ingerlappai.

Kalaallit Nunaanni erngup nukinganik atuinissamut periarfissat tulleriaarnerullugit misissuinerit 1975-imi Kalaallit Nunaannut Ministereqarfimmit aallartinneqarput. Suliat EF-imit nunap immikkoortuini ineriartortitsinissamut tapiissutaasartut aqutugalugit aningaasalersorneqarput. Danmark, taassumalu ataani Kalaallit Nunaat 1973-imi EF-imut ilaasortannormata aningaasat taakku pissarsiarineqarsinnaalerput. Taamanikkut uuliassaaleqineq pissutigalugu nukissiutit allat, soorlu erngup nukingata soqutigineqarnerat annertooujussuvoq.

1975-imi nunap assingi, silaannarmit assilisat missingersuusiallu naatsorsorneqartut tunngavigalugit Kalaallit Nunaata kitaata sineriaani erngup nukinganik isumalluutissamik annertuunik ujarlertoqarpoq. Erngup nukinganik isumalluutit, suliffissuarnut, soorlu aluminiumik aatsitserivinnut, aatsitassarsiornerit assigisaannullu pilersuisinnaasut aallunneqarput. Ukiuni tulluuttuni erngup nukinganik isumalluutaasinnasut sumiissusersiniarlugit sulineq ingerlaqqippoq, tassani Grønlands Tekniske Organisation imeqarfinni misissuinerit arlalinnik ingerlatsivoq.

1979-imi namminersorerulerneq eqqunneqarmat illoqarfinnut qanittuni erngup nukinganik isumalluutit minnerusut, illoqarfinnut qanitaminniittunut innaallagissamik pilersuisinnaasut ilanngunneqarput. Ukiuni tulluuttuni erngup nukinganik misissueqqaanerit amerlassutsimikkut aatsaat taama amerlatigippat.

1985-imi Kalaallit Nunaat EF-imiit anivoq, taamaattumillu 1985-ip kingorna Kalaallit Nunaat nunap immikkoortuini ineriartortitsinermut EF-imiit tapiiffigineqartarunnaarpoq. Taamaattumik erngup nukinganik misissueqqaarnernut aningaasaliissutaasartut apparangaatsiarput, ukiunilu tulluuttuni qulini erngup nukinganik misissueqqaarnernut tapiissutaasartut ikiliartorteqqinneqarput.

1987-imi nuna tamakkerlugu nukissiornerit pilersaarut akuerineqarpoq. Nukissiornerit pilersaarut 2005 tikillugu atuutsinneqarpoq. Tamatuma kingunerisaanik siunissami illoqarfinni Ilulissani, Sisimiuni, Nuummi Paamiunilu erngup nukinganik isumalluutit aallunneqarnissaat pillugu tunngavissatut isummiussa qulinarineqarpoq. Siornatigut Qasigiannugit Nanortalillu nassaarfigineqareersimappat.

Erngup nukinganik misissueqqaarnerni suliassaarfik 1995-imi Kalaallit Nunaannut nuunneqarpoq, ukiunilu tulluuttuni qulini imermik uuttortaaviit killilimmik amerlassuseqartut ingerlanneqarnerat ingerlateqqinneqarpoq. Uttortaaviit taakku erngup nukinganik isumalluutit arlalinnut agguarneqarput, tassani illoqarfinnut qanittuni isumalluutit pingaernerutinneqarput aallunneqarput.

2005/2006-ip kingorna illoqarfiit suliffissualiassallu innaallagissamik pilersorneqarnissaannut erngup nukinganik soqutiginninneq annertuseqqippoq. Isumalluutit oqallisigineqarsimasut ilaat, soorlu Paamiuni, aningaasaqarnikkut imminnut akilersinnaanngitsut paasinarsisimavoq.

Erngup nukinganik innaallagissiorfiit sisamat sananeqareerput atorneqalereerlutillu. Taakku Tasiilami, Qorlortorsuarmi, Utoqqarmiut Kangerluarsunnguanni Sisimiunilu sananeqarput. Aamma Ilulissani erngup nukinganik innaallagissiorfimmik, 2013-imi piareertussamik sanasoqassasoq politikkikkut aalajangiunneqarpoq.

3.5 2006-imiit 2009-mut aningaasaliissutit

2006-imiit 2009-mut aningaasanut inatsimmiit aningaasaliissutissanik pissarsinissamut piumasarineqarpoq:

- Erngup nukinganik isumalluutininik misissueqqaartoqassasoq
- Sumiiffinni ataasiakkaani erngup nukinganik inaallagissiorfiliortoqarsinnaanersoq pillugu misissueqqaartoqassasoq
- Aalajangiinissamut tunngavissiorortoqassasoq

Erngup nukinganik misissueqqaarnernut aningaasaliissutit illoqarfinni qanittuni erngup nukinganik innaallagissiorfiliornissamut aammalu suliffissuarnut erngup nukinganik innaallagissiorfiliornissamut erngup nukinganik misissueqqaarnernut atorneqartussanngorlugit tunniunneqarput. Tamanna 2009-mut aningaasanut inatsimmi allassimavoq. Aningaasanut inatsimmi aningaasaliissutit pingaartumik illoqarfinnut qanittuni isumalluutininik misissueqqaarnissamut tunngavigineqarput. Aningaasanut inatsit naapertorlugu 2006-imiit 2009-mut Nukissiorfinnut kiffartuunneqarnissamik isumaqatigiissusiortoqarpoq. Kiffartuunneqarnissamik isumaqatigiissut naapertorlugu piffissami isumaqatigiissuteqarfiusumi aningaasanik ukiumiit ukiumut, aamma isumalluutit misissueqqaarfigineqartussat akornanni nikerartitsisoqarsinnaavoq. Tamanna misissueqqaarnerit naapertuunnerpaamik naammassineqarnissaannut pingaaruteqartorujussuusimavoq, ukiumiit ukiumut qulimiguulinnik attartornissamut, uuttortaasarfinnik pilersuinissamut ikkussuinissamullu, aammalu misissueqqaarnerit assigiinngitsut annertussusissaannut periarfissat allanngorartarmata.

3.6 2006-imiit 2009-mut Nukissiorfiit aningaasaliissutaat

2006-imiit 2009-mut Nukissiorfiit tungaanniit misissueqqaarnissamut pisariaqartitsinermik nalileereernermi misissueqqaarnernut aningaasaliissutissanik Nukissiorfiit Namminersorlutik Oqartussat qinnuteqarfigaat. Ilaatigut siornatigut nalunaarusiaasartut paasissutissallu pitsaassusaat tunngavigalugit pisariaqartitsineq aalajangerneqarpoq, taamaalillunilu pisariaqartitsineq taakku tunngavigalugit iluarsineqarluni. Kiisalu isumalluutininik nutaanik misissueqqaarnissamut pisariaqartitsineq aalajangiinermi pingaartinneqarpoq.

2006-imiit 2009-mut aningaasat matuma kinguliani taaneqartut aningaasanut inatsimmi misissueqqaarnernut immikkoortinneqarput. Aningaasaliissutissat Nukissiorfinnut 2007-imiit 2009-mut kiffartuunneqarnissamik isumaqatigiissut aqutugalugu atugassanngortinneqarput. Nukissiorfiit kiffartuunneqarnissamik isumaqatigiissuteqarfigineqarnerannut tunngavigineqarpoq, Nukissiorfiit illoqarfinnut qanittuni erngup nukinganik isumalluutit, erngup nukinganik innaallagissiorfinnik amerlisaanermut naleqquttumik misissorneqartariaqartut suunersut ilisimanerummassuk.

Takussutissiaq 2, 2006-miit 2009-mut aningaasaliissutit (t.koruuninngorlugit)

Missingersuutit immikkoortiternerit	2006	2007	2008	2009
Ilanngaaseereerluni	4.000/ 3.043	2.000 /	2.030	3.340

anigaasartuutit		14.401*		
-----------------	--	---------	--	--

*Erngup nukinganik misissueqqaarnermut anigaasaliissutaqqaartut 2007-imut tunngasuupput, 2.000 t.koruunik amerlassuseqarlutik, kisiannili 14.401 t.koruunit atugassiissutigineqarput, Nukissiorfinnut akiligassatigut aaqqiiffigineqarlutik.

3.6.1 Erngup nukinganik misissueqqaarnerit, 2006-2009

Takussutissiaq 3 Erngup nukinganik misissueqqaarnermut missingersuutit

	2006	2007	2008	2009	I alt
Paamiut	2.700.000	410.000			3.110.000
Illoqarfimmut qanittumi erngup nukinganik misissueqqaarnerit: Ilulissat		6.137.000	950.000	2.080.000	9.167.000
Nuup kujataani suliffissuarnut erngup nukinga	1.000.000	2.728.000	1.080.000	1.080.000	5.888.000
Nuup avannaani suliffissuarnut erngup nukinga: (Alcoa-p timmisartumiit nunap assinganut titartagai)		5.248.000			5.248.000
Katillugit	3.700.000	14.523.000	2.030.000	3.160.000	23.413.000

Takussutissiaq 4 Erngup nukinganik misissueqqaarnermut anigaasartuutit

	2006	2007	2008	2009	I alt
Paamiut	2.181.234	258.676			2.439.910
Ilulissat	16.800	2.917.541	4.732.135	677.127	8.343.603
Nuup kujataani suliffissuarnut erngup nukinga	858.698	345.416	1.771.835	1.220.297	4.196.246
Nuup avannaani suliffissuarnut erngup nukinga: (Alcoa-p timmisartumiit nunap assinganut titartagai)		0			0
Katillugit	3.056.732	3.521.633	6.503.970	1.897.424	14.979.759

Ukiunut anigaasaliissutaasut anigaasartuutaasullu akunnermini assigiinngitsuupput. Nukissiorfiit ukiuni missingersuusiorfiusuni ataasiakkaani anigaasartuutiviusut aallaaviginagit, anigaasartuutissat naatsorsuutigisat tunngavigalugit anigaasaliiffigineqarsimanerat tamatumunnga pissutaavoq. 2006-imiit 2009-mut anigaasaliissutaasut tamarmiusut aamma 2006-imiit 2009-mut anigaasartuutit tamarmiusut assigiinngissutaat Nukissiorfinnit 31.12.2009-mi utertinneqarput. 2007-imi erngup nukinganik misissueqqaarnermut missingersuutit Nuup avannaani (Alcoa) misissuinerit 5.248.000 koruunit ilanngunneqarput. Misissuinerit taakku Greenland Development A/S-imit ingerlanneqarput, taamaattumillu Nukissiorfiit tamatumunnga anigaasartuuteqanngillat.

3.7 2006-imiit 2009-mut Asiamut aningaasaliissutit

2006-imiit 2009-mut Asiamut ukiumoortumik aningaasaliissutaasartut ilaat erngup nukinganik misissueqqaarnernut, erngup nukinganik isumalluutini toqqartorneqartuni imermik isumallutit annertussusaanik aalajangiinissamik siunertaqarfiusunut atorneqarput. Nakkutilliinerit imermik uuttortaaviit arfineq pingasut, pingaartumik illoqarfinnut qanittuni isumalluutini aallussiviusut atorlugit ingerlanneqarput. Imermik uuttortaaviit ukioq kaajallallugu tatsip imeqassusianut, kiisalu sumiiffimmi silap pissusianut, soorlu nittaattarneranut siallertarneranullu silaannaallu kissassusianut nillissusianullu paasissutissanik katersisarput. Erngup nukinganik isumalluutit suut Asiap misissuiffigissanerai pillugit Nukissiorfiit aamma Asiaq ingerlaavartumik oqaloqatigiittarput. Nukissiorfiit erngup nukinganik isumalluutini illoqarfinnut qanittumiittunik misissueqqaarnissamut soqutigisaqarnerunerat tamatumunnga pissutaavoq.

2006-imiit 2009-mut aningaasaliissutit ukiumoortumik teknikkikkut nakkutilliinermut atorneqarput, tassani uuttortaavinni aserfallatsaaliugassatut pisariaqartinneqartut suliarineqartarlutik. Taakku saniatigut erngup kuunneranik uuttortaanerit agguaqatigiissillugit pingasut ukiumut ingerlanneqartarput, tatsip imeqassusianik uuttortaanerit aallaavigalugit ukiumut erngup isumalluutaasup annertussusia uuttorneqartarluni.

Aningaasaliissutini tulleriarnermi siunertat pingasuusut uku pitsaanerpaamik naammassineqarsinnaanerit pingartinneqarpoq:

- Erngup nukinganik isumalluutini toqqarneqartuni imermik isumalluutit annertussusaannik qulakkeerilluni aalajangiinissaq.
- Kalaallit Nunaanni nunap immikkoortuini assigiinngitsuni piffissami sivisuumi allannguutit, soorlu silaannaap allanngornerata kingunerisaanik, pillugit paasissutissanik pissarsinissaq.
- Kalaallit Nunaanni nunap immikkoortuini assigiinngitsuni piffissami sivisuumi paasissutissanik pissarsinissaq. Nunap immikkoortuani sumiiffimmi allami kingusinnerusukkut soqutiginnittoqalissappat, ukiuni ikinnerusuni uuttortaanerit nunap immikkoortuani paasissutissanut ilanngunneqarsinnaapput, nunallu immikkoortuani piffissami sivisuumi paasissutissat tunngavigalugit erngup isumalluutip annertussusaa nalilerneqarsinnaalluni.

Asiamut aningaasaliissutit erngup nukinganik misissueqqaarnernut atorneqarsimapput. Taamaattumik erngup nukinganik innaallagissiorfik ingerlanneqaleraangat, erngup nukinganik isumalluutini pineqartuni alapernaarsuinissamut pisussaaffeqarunnaartutut Asiaq inissittarpoq.

Ilanngussaq 1 takuuk: Erngup nukinganik misissueqqaarnerit, Asiamut aningaasaliissutit atorlugit 2006-imiit 2009-mut ingerlanneqarsimasut allattorsimaffiat

Misissueqqaarnerit Asiamut aningaasaliissutit atorlugit akilerneqartut saniatigut, Asiaq piffissami 2006-2009-imi Nukissiorfinnit suliakkerneqarluni erngup nukinganik misissueqqaarnernik arlalinnik ingerlatsisimavoq. Pisuni taakkunani Nukissiorfiit Asiamut erngup nukinganik isumalluutini taaneqartuni pissutsit aalajangersimalluinnartut misissuiffigineqartussat kissaatigisatik pillugit saaffiginissimapput. Nukissiorfiit aamma Asiap oqaloqatiginnerisigut suliassaq sukumiisumik nassuiarneqarpoq, aammalu suliassap annertussusaa, periaasissat, piffissaliussassat, akissat sullinneqarnissarluni pillugit isumaqatigiissuteqartoqarluni.

Erngup nukinganik misissueqqaarnerit, Namminersorlutik Oqartussanit aningaasaliissutit atorlugit ingerlanneqartut saniatigut, Asiaq 2006-imiit 2009-mut Nukissiorfiit, Alcoa aamma London Mining sullillugit erngup nukinganik misissueqqaarnernik ingerlataqarpoq.

3.7.1 Nukissiorfiit sullillugit erngup nukinganik misissueqqaarnerit

Nukissiorfiit suliaqkiissutigisaannik Asiaq 2006-imiit 2009-mut erngup nukinganik misissueqqaarnerisa allattorsimaffiat suliarineqareerpoq, **tak. bilag 2.**

3.7.2 Aningaasaliissuteqarnermi angusat

Tasiilami, Qorlortorsuarimi, Sisimiuni aamma Utoqqarmiut Kangerluarsunnguanni/Nuummi erngup nukinganik innaallagissiorfiit sisamat maannakkut sananeqarsimalerput.

Utoqqarmiut Kangerluarsunnguanni erngup nukinganik innaallagissiorfik

Utoqqarmiut Kangerluarsunnguanni erngup nukinganik innaallagissiorfik 1993-imi atulerpoq, Kalaallillu Nunaanni erngup nukinganik innaallagissiorfiit siullersaralugu. Erngup nukinganik innaallagissiorfiup Nuuk innaallagissamik pilersuinnermut kiassaanermullu innaallagissamik pilersorpaa.

Utoqqarmiut Kangerluarsunnguanni turbiinit marluk siulliit 30 MW-nik pilersuisinnaapput.

Turbiinit pingatserneqarput, taannalu 2008-mi novembarimi atorneqalerpoq, taamaallunilu erngup nukinganik innaallagissiorfiup pisinnaasaa 50%-imik ilaneqarpoq, katillugit 45 MW-nik pilersuisinnaangorlugu.

Tasiilami erngup nukinganik innaallagissiorfik

Tasiilap eqqaani erngup nukinganik innaallagissiorfik 2005-imi upernaakkut pisortatigoortumik ammarneqarpoq. Tasiilami erngup nukinganik innaallagissiorfiup illoqarfik kisiat innaallagissamik pilersorpaa, innaallagissiorfiup pisinnaasaa kiassaanermik siunertaqarfiusunut atussallugu naammangimmat. Tasiilap eqqaani erngup nukinganik innaallagissiorfik 1,2 MW-nik pilersuisinnaavoq.

Qorlortorsuarimi erngup nukinganik innaallagissiorfik

Qorlortorsuarimi erngup nukinganik innaallagissiorfik 2007-imi atorneqalerpoq, taassumalu Qaqortoq Narsarlu pilersorpai. Taamaallunilu erngup nukinganik innaallagissiorfik Kalaallit Nunaanni siullersaalluni illoqarfinnik arlalinnik innaallagissamik pilersuisunngorpoq. Qaqortoq kiassaanermik siunertaqarfiusumik innaallagissamik pilersorneqarpoq, kisiannili Narsap ilanngullugu pilersorneqarnissaanut pisinnaasat naammangillat. Erngup nukinganik innaallagissiorfiup turbiinii marluk 7,2 MW-nik pilersuisinnaapput.

Sisimiuni erngup nukinganik innaallagissiorfik

Sisimiuni erngup nukinganik innaallagissiorfik 2010-mi aprilimi pisortatigoortumik ammarneqarpoq. Erngup nukinganik innaallagissiorfiup Sisimiut innaallagissamik pilersuinissaq kiassaanissarlu eqqarsaatigalugit innaallagissamik pilersorpaat. Erngup nukinganik innaallagissiorfik marlunnik turbineqarpoq, katillugit 15 MW-nik innaallagissiorsinnaasunik.

Erngup nukinganik misissueqqaarnerit, erngup nukinganik innaallagissiorfinnik sananermik kinguneqanngitsut

Erngup nukinganik Paamiunut pilersuutissamik misissueqqaarnerit 1979-imiit 1986-imut ingerlanneqarsimapput. Tamatuma kingorna suliat, 2003-mi Paamiuni innaallagissiorfiup dieselitortup taarsertariaqalernerani soqutiginninnerup nutaamik aallunneqalernissaata tungaanut

annertunerusumik ingerlanneqarsimanngillat. 2004-mi Paamiuni aalisakkeriviup allineqarnerata kingorna nukissiamik atuinerup annertunerulernerata kingunerisaanik, 2005-imi imminut akilersinnaassutsimik misissuigallarnerit ingerlanneqarput, tassalu innaallagissiorfiup imminut akilersinnaassusianik paasiniaasoqarluni. Tamanna tunngavigalugu Iterlaani sanasinnaanermut misissuinerit ingerlateqqinneqassasut aalajangerneqarpoq. 2008-mi imminut akilersinnaassuseq naliliiffigeqqinneqarpoq, tamatumalu kingorna Paamiuni erngup nukinganik innaallagissiorfiliornissaq unitsinneqaqqippoq suliarlu matuneqarluni.

Kisianni Ilulissat eqqaani erngup nukinganik innaallagissiorfiit tallimassa at 2010-p aallartinnerani akuerineqarpoq.

4 2010-imi siunissamilu erngup nukinganik misissueqqaarnissat

Erngup nukinganik misissueqqaarnerni maannamut angusat pitsaasut pissutaallutik, 2010-mut aningaasanut inatsimmi erngup nukinganik misissueqqaarnernut aningaasaliissutissanik amerlanerusunik immikkoortitsisoqarpoq. Taamatutaaq siunissami aningaasaliissutitigut sinaakkutissaqartoqartillugu erngup nukinganik misissueqqaarnerit salliutinneqartarnissaat pingaaruteqarpoq. Tamatumunnga pissutaavoq aningaasaliissutit atorlugit erngup nukinganik periarfissaqarnerisq misissueqqaarnerit pisinnaalertarmata, taakkualu erngup nukinganik innaallagissiorfinnik inuiaqatigiit aningaasaqarnerat eqqarsaatigalugu imminut akilersinnaasunik sanaartornernik kinguneqartarsimapput. Taamaalilluni nunami innaallagissamik pilersuineri erngup nukingata annertunerusumik atorneqartarnissaa siuarsarniarlugu aamma siunissami misissueqqaarnernik ingerlatsisarnissaq pisariaqarpoq.

Aningaasanut inatsimmi Nukissiorfinnut aningaasaliissutigineqartut aallaaviatigut suliffissualiornissaq siunertaralugu erngup nukinganik misissueqqaarnermut atorneqartanneginnissaat inassutigineqarpoq. Nukissiorfiit illoqarfinnut nunaqarfinnullu nukimmik pilersuinissaq pingaarnertut siunertarimmagu, aammalu illoqarfiit nunaqarfiillu pioreersut avataanni suliffissuarnut nukimmik annertuumik atuisunut assigisaannulluunniit nukimmik pilersuinissaq siunertarinngimmagu tamatumunnga pissutaavoq. Peqatigisaanilli misissueqqaarnerit pioreersut ingerlatiinnarnissaat pingaaruteqarpoq, taamaalilluni paasissutissat piffissap sivilunerusup ingerlanerani pissarsiarineqarsinnaaniassammata, tamannami erngup nukinganik periarfissap pitsaassusaata naliliiffiginissaanut pingaaruteqarpoq. Taamaattorli erngup nukinganik periarfissat illoqarfimmut qanittumiittut aallunnerusariaqarput, tamatumalu malitsigisaanik suliffissuaqarnissamut periarfissanik misissuinerit illoqarfinnik pilersuinissamut periarfissanit salliutinneqassanngillat.

5 Inatsit

5.1 Erngup nukinganik isumalluutitik atuinerit maleruagassiorneqarnerat

Erngup nukinga pingaartumik erngup nukingata innaallagissiornermut atorneqartarnera pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 12-imi, 1. december 2009-imeersumi maleruagassiuunneqarpoq. Inatsit 1. januar 2010-mi atuutilerpoq, inatsillu malillugu Namminersorlutik Oqartussat erngup nukinganik isumalluutitik misissueqqaarnermi atuinermilu kisermaassinissamut pisinnaatitaaffeqarput (tak. § 2).

Inatsisartut inatsisaanni erngup nukinganit isumalluutit, nukimmik 1 MW taannaluunniit sinnerlugu tunisisinnaasutut nalilerneqartut pineqarput. Erngup nukinganik isumalluutit annikinnerusumik tunisisinnaasut nukissamik pilersuineq pillugu Inatsisartut peqqussutaanni nr. 14-imi, 6. november 1997-imeersumi maleruagassiuunneqarput.

Erngup nukinganut inatsimmi erngup nukinganik isumalluutitik misissueqqaarnissamut akuersissutitik suliffeqarfinnut tunniussinissamut piginnaatinneqarput (inatsimmi § 4). Paasisutissat kingusinnerpaamik akuersissutip naanerani Naalakkersuisunut tunniunneqassapput. Inatsit malillugit qinnuteqaatit, nakkutilliinerit misissuisarnerillu oqartussaasunit suliarineqartarnerat oqartussaaffinnik agguaassineq atuuttoq malillugu Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfimmit isumagineqassaaq.

5.2 Asiap siunertaasa maleruagassiorneqarnerat

Misissueqqaarnerit pillugit Inatsisartut peqqussutaanni nr. 18-imi, 28. oktober 1993-imeersumi allassimavoq, Asiap isumalluutitik uumaatsunik, soorlu erngup nukinganik isumalluutitik misissuinissaq pingaarnertut siunertarigaa.

5.3 Nukissiorfiit siunertaasa maleruagassiorneqarnerat

Nukissiorfiit suliaat pingaartumik inatsisini ukunani maleruagassiuunneqarput:

- Nukissamik pilersuineq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 14, 6. november 1997-imeersoq.
- Nunaqarfiit innaallagissamik imermillu pilersorneqarnerisa Namminersornerullutik Oqartussanit tiguneqarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 6. november 1997-imeersoq.
- Inatsisartut peqqussutaat nr. 2, 31. oktober 1991-imeersoq, kiassaateqarfinnut innaallagissamit kiassarneqartunut (elektrokedler) attavilersinnissamik pisussaanermut tungasoq
- Sanaartukkat innaallagissamut sakkortuumut atugassat atortullu innaallagiatortut pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 12, 3. november 1994-imeersoq
- Imerk pilersuineq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 10, 19. november 2007-imeersoq.
- Inatsisartut peqqussutaata kiassaateqarfinnut innaallagissamik kiassarneqartunut (elektrokedler) attavilersinnissamik pisussaanermut tungasup allannguuteqartinnera pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 3, 16. maj 2008-imeersoq.

Inatsimmi allassimavoq, imermik nukissamillu pilersuinissaq Nukissiorfiit pingaarnertut siunertarigaat.

6 Inassuteqaatit

Aningaasanut inatsimmi aningaasaliissutit pisariaqartut pigineqartillugit erngup nukinganik misissueqqaarnerit ingerlaannassasut inassutigineqarpoq.

Kiisalu aningaasanut inatsimmi Nukissiorfinnut aningaasaliissutigineqartut suliffissualiornissaq siunertaralugu erngup nukinganik misissueqqaarnermut atorneqartannginnissaat inassutigineqarpoq. Tamatumunnga pissutaavoq Nukissiorfiit illoqarfinnut nunaqarfinnullu nukimmik pilersuinissaq pingaarnertut siunertarimmagu, aammalu illoqarfiit nunaqarfiillu pioreersut avataanni suliffissuarnut nukimmik annertuumik atuisunut assigisaannulluunniit nukimmik pilersuinissaq siunertarinngimmagu. Taamaattorli periarfissanut paasissutissanut tunngavissat qulakkeerniarlugit suliffissualiornissaq siunertaralugu misissueqqaarnerit pioreersut ingerlateqqinneqartariaqarluarput. Tamannali aningaasanut inatsimmi aningaasassat pisariaqartut pigineqarpata taamaallaat pisariaqarpoq, taamaalillunilu erngup nukinganut periarfissat illoqarfimmut qanittumiittut ingerlatiinnarneqarnissaat pingaarnertinneqarluni.

Ilanngussaq 1 2006-imiit 2009-mut Asiap misissueqqaarneri

Ilanngussaq 2006-imiit 2009-mut Asiamut aningaasaliissutit atorlugit erngup nukinganik misissueqqaarnerit ingerlanneqarsimasut takussutissiorderinik imaqarpoq.

Takussutissiaq A 2006-imiit 2009-mut Asiap misissueqqaarneri

Ukioq	Erngup nukinganik isumalluutit	Uuttortaasarfik	Misissueqqaarnerit
2006	03.c Taseq (Narsaq)	432	1. Uuttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu 2. Erngup kuunneranik uuttortaaneq
	03.f Qorlortorsuaq (Narsaq, Qaqortoq)	461	1. Uuttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu
		451	1. Uuttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu
	06.f Isortuarsuup (Nuuk)	443	1. Uuttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu
	07.e Tasersiaq (suliffissuaq)	105	1. Uuttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq uuttortaasarfimmillu iluarsaassineq ilanngullugu
	08.b Tasersuaq (Sisimiut)	464	1. Uuttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu 2. Erngup kuunneranik uuttortaaneq
		106	1. Uuttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu 2. Erngup kuunneranik uuttortaaneq
	12.g Paakitsoq (Ilulissat)	437	1. Uuttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu
2007	03.c Taseq (Narsaq)	432	1. Uuttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu 2. Erngup kuunneranik uuttortaaneq
	03.f Qorlortorsuaq (Narsaq, Qaqortoq)	461	1. Uuttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu 2. Erngup kuunneranik uuttortaaneq
		451	1. Uuttortaavik peerneqarpoq (Erngup nukinganik innaallagissiorfik ingerlalissaaq) 2. Erngup kuunneranik uuttortaaneq
	05.g Iterlaa (Paamiut)	420	1. Uuttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu
	06.f Isortuarsuup (Nuuk)	443	1. Uuttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu

	07.e Tasersiaq (suliffissuaq)	105	1. Uttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu
	08.b Tasersuaq (Sisimiut)	464	1. Uttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu
		106	1. Uttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu
	12.g Paakitsoq (Ilulissat)	437	1. Uttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu 2. Erngup kuunneranik uuttortaaneq
2008	03.c Taseq (Narsaq)	432	1. Uttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu
	03.f Qorlortorsuaq (Narsaq, Qaqortoq)	461	1. Uttortaavik peerneqarpoq (Erngup nukinganik innaallagissiorfik ingerlalissaaq)
	05.b Nigerleq (Paamiut)	450	1. Uttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu 2. Erngup kuunneranik uuttortaaneq
	05.g Iterlaa (Paamiut)	420	1. Uttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu
	06.f Isortuarsuup (Nuuk)	443	1. Uttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu
	07.e Tasersiaq (suliffissuaq)	105	1. Uttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu
	08.b Tasersuaq (Sisimiut)	464	1. Uttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu
		106	1. Uttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu
	12.g Paakitsoq (Ilulissat)	437	1. Uttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu
2009	03.c Taseq (Narsaq)	432	1. Uttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu 2. Erngup kuunneranik uuttortaaneq
	05.b Nigerleq (Paamiut)	450	1. Uttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu 2. Erngup kuunneranik uuttortaaneq
	05.g Iterlaa (Paamiut)	420	1. Uttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu

06.f Isortuarsuup (Nuuk)	443	1. Uttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq uuttortaasarfimmillu iluarsaassineq ilanngullugu 2. Erngup kuunneranik uuttortaaneq
07.e Tasersiaq (suliffissuaq)	105	1. Uttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu
08.b Tasersuaq (Sisimiut)	464	1. Uttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu
	106	1. Uttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu
12.g Paakitsoq (Ilulissat)	437	1. Uttortaasarfiup ingerlanneqarnera, teknikkimut tunngasunik nakkutilliineq ilanngullugu

Ilanngussaq 2, 2006-imiit 2009-mut Nukissiorfiit misissueqqaarneri

Ilanngussaq 2006-imiit 2009-mut Nukissiorfinnut aningaasaliissutit atorlugit erngup nukinganik misissueqqaarnerit ingerlanneqarsimasut takussutissiornerinik imaqqarpoq.

Takussutissiaq A 2006-imiit 2009-mut Nukissiorfiit misissueqqaarneri

Ukioq	Erngup nukinganik isumalluutit	Misissueqqaarnerit
2006	05.g Iterlaa (Paamiut)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Imermut paasissutissanik naliliineq, uutt.420 aamma uutt.447 2. Iermik uuttortaaviup ingerlanneqarnera, uutt.420 3. Qinguata Kangerluani ulittarnerup tinittarnerullu qeqqanik aamma ulittarnermik tinittarnermillu aalajangiineq 4. Tatsip 306-p itissusersiornera 5. Tatsimi sajuppillatsitsisaruni uuttortaaneq, Taseq 306 6. Atortussaasivissanik aalajangiineq
	05.b Nigerleq (Paamiut)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Iermik uuttortaaviup ingerlanneqarnera, uutt.450
	08.b Tasersuaq (Sisimiut)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nunamik misissuinerit; tasiliamik tatsimillu sajuppillatsitsisaruni uuttortaaneq 2. Uttortaanermi nalerassanik ikkussuineq 3. Kangerluarsuup Ungalliup sikoqartarneranik nalilersuinerit 4. Kangerluarsuup Ungalliup itissusianik uuttortaaneq 5. Kangerluarsummi Ungallermi ulittarnerup tinittarnerullu qeqqanik aamma ulittarnermik tinittarnermillu aalajangiineq 5. Atortussaasivissanik aalajangiineq 6. Tranformereqqarfiup toqqavissaanut tunngasut
2007	03.f Qorlortorsuaq (Narsaq, Qaqortoq)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kangerliumanermi taserme imeq pillugu paasissutissanik naliliineq, uutt.461 2. Qorlortorsuaq. Iermik isumalluutit nunataata allanngornerata sunniutaanik naliliineq
	05.b Nigerleq (Paamiut)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Iermik uuttortaaviup ingerlanneqarnera, uutt.450 2. Erngup kuunneranik uuttortaaneq, uutt.450
	12.g Paakitsup (Ilulissat)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Paakitsup Ilorliata sikoqassusianik naliliineq 2. Uttortaanermi nalerassanik ikkussuineq 3. Paakitsup Ilorliani tatsinik kuuffinnillu itissusersiueq 4. Iermik misissugassat 5. Imermut paasissutissanik naliliineq, uutt.437 aamma uutt.445 6. Nalluarsummi sikunik anorimillu uuttortaasarfimmu atatillugu silasiorfiup ingerlanneqarnera 7. Paakitsumi eqqaanilu sila pillugu paasissutissat pitsaassusaannik qulakkeerineq 8. Paakitsup Ilorliata ulittarnerata tinittarneratalu qeqqanik, ulittarneranik tinittarneranillu tarajoqassusianillu aalajangiineq
2008	06.c Allumersat (suliffissuaq)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Erngup nukinganik isumalluutit alapernaarsuineq 2. Iermik uuttortaasarfimmik ikkussineq, uutt.495 3. Erngup kuunnerinik uuttortaanerit pingasut ingerlanneqarnerat
	06.d Qaqqat Akuleriit (suliffissuaq)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Erngup nukinganik isumalluutit alapernaarsuineq 2. Iermik uuttortaasarfinnik marlunnik ikkussineq, uutt.493, uutt.494

		3. Erngup kuunnerinik uuttortaanerit tallimat ingerlanneqarnerat
	06.e Kangerluarsussuaq (suliffissuaq)	1. Erngup nukinganik isumalluutininik alapernaarsuineq 2. Imermik uuttortaasarfinnik pingasunik ikkussineq, uutt.490, uutt.491, uutt.492 3. Erngup kuunnerinik uuttortaanerit sisamat ingerlanneqarnerat
	12.g Paakitsoq (Ilulissat)	1. Nalluarsummi sikunik anorimillu uuttortaasarfimmuat atatillugu silasiorfiup ingerlanneqarnera 2. Paakitsup Ilorliata ulittarnerata tinittarneratalu qeqqanik, ulittarneranik tinittarneranillu tarajoqassusianillu aalajangiiniarluni uuttortaanerit ingerlaqqinnerat
2009	03.f Qorlortorsuaq (Narsaq, Qaqortoq)	1. Qorlortorsuup kuuata sakkortussusianik naatsorsuineq
	06.c Allumersat (suliffissuaq)	1. Imermik uuttortaaviup ingerlanneqarnera, uutt.495 2. Erngup kuunnerinik uuttortaanerit marluk ingerlanneqarnerat
	06.d Qaqqat Akuleriit (suliffissuaq)	1. Imermik uuttortaaviit marluk ingerlanneqarnerat, uutt.493, uutt.494 2. Erngup kuunnerinik uuttortaanerit sisamat ingerlanneqarnerat
	06.e Kangerluarsussuaq (suliffissuaq)	1. Imermik uuttortaaviit pingasut ingerlanneqarnera, uutt.490, uutt.491, uutt.492 2. Erngup kuunnerinik uuttortaanerit arfinillit ingerlanneqarnerat
	12.g Paakitsoq (Ilulissat)	1. Nalluarsummi sikunik anorimillu uuttortaasarfimmuat atatillugu silasiorfiup ingerlanneqarnera 2. 187-imi imermik kinnernillu misissugassanik katersineq. 3. Paakitsup Ilorliata ulittarnerata tinittarneratalu qeqqanik, ulittarneranik tinittarneranillu tarajoqassusianillu aalajangiineq 4. Ilulissat eqqaanni aqquteqarfissami qaqqap qaarsortaata itissusianik aalajangiineq